

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

«_____» _____ 2022 р.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ

для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,
освітня програма «Міжнародний бізнес»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри
міжнародного бізнесу та економічної теорії

протокол № 10 від 22.02.2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

науково-методичною комісією
факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу

протокол № 7 від 23.02.2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні Вченої ради факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

протокол № 10 від 26.04.2022 р.

Харків – 2022

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E3A2500EDECA000
Підписувач Пантелеймонов Антон Віталійович
Дійсний з 17.02.2022 15:51:27 по 17.02.2024 15:51:27

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

0102-174 від 17.05.2022

Програма комплексного атестаційного екзамену за фахом для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма «Міжнародний бізнес», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (денна форма навчання)

Укладачі:

д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії **С.І. Архієреєв;**

к.е.н., доц., доц. кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії **І.О. Дерід;**

д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура

Голікова **О.А. Довгаль;**

д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії **І.В. Шкодїна;**

к.е.н., доц., проф. кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії **Н.В. Шиловцева.**

Загальні положення

Атестація осіб, які здобувають перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, здійснюється екзаменаційною комісією після повного виконання навчального плану за освітньою програмою «Міжнародний бізнес»

Атестаційний екзамен – це завершальна стадія оцінки рівня підготовки фахівців-бакалаврів – комплексна перевірка знань студентів з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом. Проводиться для студентів 4 курсу у 8 семестрі.

Основним науково-методичним документом, що регламентує зміст атестаційного екзамену, є програма. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, до виявлення ступеня їх підготовки до майбутньої самостійної діяльності.

Мета комплексного атестаційного екзамену за фахом – визначення рівня підготовленості студентів за освітньою програмою «Міжнародний бізнес».

Характеристика змісту програми. Програма комплексного атестаційного екзамену за фахом спирається на освітньо-професійну програму «Міжнародний бізнес» підготовки бакалавра за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Для успішного складання комплексного атестаційного екзамену за фахом студент повинен досягти наступних програмних результатів навчання:

- усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;
- мислити креативно та критично, мати навички тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей;

- демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію;
- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення;
- демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження; виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;
- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;
- застосовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій;
- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку; визначати механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів;
- уміти вирішувати стратегічні проблеми у сфері міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу;
- уміти застосовувати в своїй діяльності стандарти міжнародної фінансової звітності;
- знати особливості здійснення міжнародного бізнесу та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, знання напрямів фінансової роботи суб'єктів господарювання у міжнародному бізнесі;
- володіти практичними навичками роботи з сучасними інформаційними системами та комп'ютерними технологіями для проведення досліджень з

питань управління міжнародними економічними відносинами та при виконанні професійних завдань.

Порядок створення, організації та роботи екзаменаційної комісії регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна», «Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна».

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА
КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ ЗА ФАХОМ**

Час виконання – 2 астрономічні години.

Шкала оцінок:

- «відмінно» – 100-90 балів;
- «добре» – 89-70 балів;
- «задовільно» – 69-50 балів;
- «незадовільно» – 49-1 балів.

***УВАГА!** У разі використання заборонених джерел студент на вимогу члена екзаменаційної комісії залишає аудиторію та одержує загальну незадовільну оцінку (0 балів).*

Форма екзаменаційних завдань:

1. Тести: 20 тестових завдань x 3 балів за кожну вірну відповідь (тести мають лише 1 правильний варіант відповіді);

2. Два теоретичних питання – від 0 до 20 балів за відповідь на кожне з них:

20-19 балів - у відповіді відображені основні концепції та теорії з даного питання, проведено їх критичний аналіз і зіставлення, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами і експериментальними даними. Студентом формулюється і обґрунтовується власна точка зору на заявлені проблеми, демонструється здатність вирішувати проблемне питання матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

18-17 балів - у відповіді відображені основні концепції та теорії з даного питання, проведено їх критичний аналіз і зіставлення, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами і експериментальними

даними. Студентом формулюється і обґрунтовується власна точка зору на заявлені проблеми, матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів. У відповіді допущені незначні похибки, що не мають суттєвого впливу на кінцевий результат. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

16-15 балів - у відповіді описуються і порівнюються основні сучасні концепції та теорії з даного питання, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами, студентом формулюється власна точка зору на заявлені проблеми, проте він відчуває труднощі в її аргументації. Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

14-13 балів - у відповіді описуються і порівнюються основні сучасні концепції та теорії з даного питання, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами, студентом формулюється власна точка зору на заявлені проблеми, проте він відчуває труднощі в її аргументації. Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів, але у відповіді допущені значні похибки. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

12-11 балів - у відповіді відображена більша частина сучасних концепцій та теорій з даного питання, аналіз і зіставлення цих теорій не проводиться. Студент відчуває значні труднощі при ілюстрації теоретичних положень практичними прикладами. У студента відсутня власна точка зору на заявлені проблеми. Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

10-9 балів - у відповіді відображена лише деякі сучасні концепції та теорії з даного питання, аналіз і зіставлення цих теорій не проводиться. Студент відчуває значні труднощі при ілюстрації теоретичних положень практичними прикладами. У студента відсутня власна точка зору на заявлені проблеми.

Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

8-7 балів - відповідь не відображає сучасні концепції та теорії з даного питання. Студент не може привести практичних прикладів. Матеріал викладається «життєвою» мовою не використовуються поняття і терміни відповідної наукової галузі. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

6-5 балів - відповідь відображає систему уявлень студента на заявлену проблему, студент не може назвати жодної наукової теорії, але може надати визначення базових понять. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

4-3 бали - відповідь відображає систему «життєвих» уявлень студента на заявлену проблему, студент не може назвати жодної наукової теорії, може надати визначення деяких базових понять. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

2-1 бали - відповідь відображає систему «життєвих» уявлень студента на заявлену проблему, студент не може назвати жодної наукової теорії, не дає визначення базових понять. Зазначений діапазон балів відображає незначну градацію якості відповіді такого рівня.

0 балів - відповідь не надається або кардинально неправильна.

Тести та теоретичні питання до комплексного атестаційного екзамену за фахом складаються з завдань наступних дисциплін:

- «Міжнародний бізнес»
- «Управління міжнародним бізнесом»
- «Міжнародні економічні відносини»
- «Ціноутворення на світових товарних ринках»
- «Міжнародні фінанси»

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Дисципліна 1. Міжнародний бізнес

Сутність та характеристика міжнародного бізнесу. Етапи розвитку міжнародного бізнесу. Поняття і сфера міжнародного бізнесу. Мотивація міжнародного бізнесу: розширення збуту, придбання ресурсів і диверсифікація джерел постачання і збуту. Засоби досягнення цілей: операційні та функціональні. Інтернаціоналізація, транснаціоналізація, глобалізація й інтеграція як фактори розвитку міжнародного бізнесу. Вплив НТП на зростаюче значення інформації й міжнародний бізнес транснаціональних компаній, на напрям міжнародного бізнесу. Зростання чисельності та галузева диверсифікованість ТНК - фактори, що впливають на міжнародний бізнес. Міжнародне державне регулювання й міжнародний бізнес.

Умови конкуренції на світовому ринку як фактор і основа розвитку міжнародного бізнесу. Фінансова централізація, що посилюється. Проблеми та перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні

Основні і забезпечуючі зовнішньоекономічні операції. Купівля-продаж у зовнішній торгівлі: експорт, імпорт, реекспорт, реімпорт. Зустрічна торгівля: бартер, зустрічні закупки, операції з давальницькою сировиною.

Ліцензійні угоди. Предмет ліцензійної угоди: патенти, ноу-хау, торгова марка, промисловий зразок. Види ліцензій: проста, виняткова, повна. Ціна ліцензії та її чинники.

Поняття середовища бізнесу. Внутрішнє і зовнішнє середовище.

Особливості внутрішнього і зовнішнього середовища у міжнародному бізнесі.

Класифікація чинників зовнішнього середовища бізнесу та їх вплив на діяльність фірми.

Основні чинники політико-правового середовища міжнародного бізнесу.

Основні чинники соціально-культурного середовища міжнародного бізнесу. Соціальна структура та її вплив на міжнародний бізнес.

Поняття культури та культурних відмінностей. Традиції, норми і стереотипи та їх вплив на міжнародний бізнес. Вплив на міжнародний бізнес домінуючої релігії. Мовні та субмовні чинники соціально-культурного середовища міжнародного бізнесу.

Місце, що займає країна по показниках: ВВП, темпи економічного росту, темпи росту інвестицій, зовнішньоторговельний оборот, експорт та імпорт товарів і послуг. Населення країни в цілому і регіонів; статево-вікова структура населення в динаміці. Структура суспільства і питома вага окремих соціальних прошарків із характеристиками їх прибутку; динаміка цих показників. Ресурси основних видів, що цікавлять корпорацію. Основні характеристики можливостей зв'язку. Характеристики транспортних комунікацій, що цікавлять корпорацію. Основні елементи валютного регулювання в країні. Основні елементи торгових і експортно- імпортних обмежень. Розвиненість науково-технічної і консультативної діяльності. Рівень основних економічних проблем у країні (інфляція, безробіття і т.д.)

Теорії міжнародної торгівлі та їх вплив на міжнародний бізнес.

Концепція конкурентоспроможності держави. Визначення торгових партнерів.

Державний вплив на торгівлю. Причини державного втручання. Форми державного регулювання зовнішньої торгівлі.

Поняття інвестиції та інвестування. Цілі інвестування. Види інвестицій. Прямі та портфельні інвестиції.

Мотиви інвестування у міжнародному бізнесі. Поняття іноземних та закордонних інвестицій.

Прямі інвестиції у сучасному міжнародному бізнесі. Переваги і недоліки прямого інвестування. Вплив прямих закордонних інвестицій на економіку країни базування. Вплив прямих інвестицій на економіку країни-реципієнта

Дисципліна 2. Управління міжнародним бізнесом

Завдання міжнародного стратегічного менеджменту. Стратегічні альтернативи міжнародного бізнесу. Розробка міжнародних стратегій

Стратегії проникнення на міжнародні ринки. Аналіз зарубіжних ринків. Оцінка альтернативних зарубіжних ринків. Оцінка витрат, доходів і ризиків. Вибір способу проникнення. Експорт товарів або послуг на зарубіжні ринки. Форми експорту. Міжнародне ліцензування. Переваги і недоліки. Міжнародний франчайзинг. Переваги і недоліки. Спеціалізовані способи проникнення в міжнародному бізнесі. Прямі іноземні інвестиції.

Сутність і види міжнародних стратегічних альянсів. Мотиви створення міжнародних стратегічних альянсів. Міжнародні альянси й глобальна конкуренція.

Проектування міжнародних стратегічних альянсів у міжнародному бізнесі. Гібридна стратегія в діяльності учасників міжнародних стратегічних альянсів.

Міжнародні маркетингові стратегії. Етапи розробки міжнародної маркетингової діяльності та міжнародних маркетингових стратегій компаній. Стратегії географічної товарно-ринкової детермінованості. SWOT-аналіз у міжнародній маркетинговій діяльності. Сильні й слабкі сторони міжнародної компанії, можливості та загрози міжнародному бізнесу.

Організаційні структури у міжнародному бізнесі. Типи організацій у міжнародному бізнесі по взаємодії із зовнішнім середовищем. Типи організацій по взаємодії підрозділів. Традиційна організація.

Природа міжнародного операційного менеджменту. Стратегічний контекст міжнародного операційного менеджменту. Виробничий менеджмент Управління міжнародним ланцюжком постачань і вертикальна інтеграція Рішення про розміщення. Міжнародна логістика і управління матеріалами. Міжнародні операції по наданню послуг. Характеристики міжнародних послуг. Міжнародний організаційний менеджмент послуг. Управління ефективністю на міжнародних підприємствах.

Дисципліна 3. Міжнародні економічні відносини

Сутність, рівні та ознаки міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні контакти. Міжнародна економічна взаємодія. Міжнародне економічне співробітництво. Міжнародна економічна інтеграція. Класифікація міжнародних організацій. Принципи міжнародних економічних відносин. Принципи (основи) міжнародних економічних відносин Організації Об'єднаних Націй (ООН). Етапи розвитку міжнародних економічних відносин (доколоніальний, колоніальний, світова економіка, глобальна економіка). Форми прояву міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля. Зовнішня торгівля. Міжнародна торгівля. Зовнішня торгівля.. Позичковий капітал. Підприємницький капітал. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародна передача технологій. Трансфер технології. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Валютна система. Фінансова система. Міжнародна економічна інтеграція. Особливості розвитку форм прояву МЄВ на сучасному етапі.

Організаційні форми міжнародного поділу праці та передумови його формування. Територіальний поділ праці. Видова структура системи суспільно-територіальної організації праці. Взаємодія географічного поділу праці з міжнародною спеціалізацією, світовою структурою експорту та міжнародними інвестиціями. Світове господарство та світовий ринок. Міжнародний поділ праці (МПП). Взаємозв'язок міжнародного поділу праці, міжнародної спеціалізації та кооперації. Економічна сутність міжнародного поділу праці. Фактори розвитку міжнародного поділу праці. Природно-географічні відмінності. Соціально-економічні умови. Науково-технічний прогрес. Показники, що характеризують рівень участі країни в МПП. Рівень розвитку МПП на прикладі експортно-імпортних операцій. Місце міжнародного регіону в системі зовнішньоекономічних зв'язків окремих країн на прикладі експортних операцій.

Класичні теорії міжнародної торгівлі. Меркантилізм. Класична школа: теорія абсолютних переваг (А. Сміт), теорія порівняльних переваг (Д. Рікардо). Неокласична школа: теорія співвідношення факторів виробництва (Е. Хекшер, Б. Олін), теорія вирівнювання цін на фактори виробництва (П. Самуельсон), парадокс В. Леонтьєва. Альтернативні теорії: теорія конкурентних переваг (М. Портер), теорія ефекту масштабу виробництва (П. Кругман, К. Ланкастер), теорія життєвого циклу продукту (Р. Вернон), теорія технологічного розриву (М. Познер), теорія зростання, що обкрадає (Дж. Бхагваті) та інші.

Система регулювання міжнародної торгівлі: рівні (корпоративний, національний, міждержавний наднаціональний, глобальний) та засоби. Зовнішньоторговельна політика держави. Види зовнішньоторговельної політики (свобода торгівлі, протекціонізм, автаркія). Причини та наслідки протекціонізму. Методи державного регулювання (тарифні, нетарифні). Митний тариф. Складові митно-тарифного регулювання. Мито. Класифікація ставок мита. Нетарифні методи регулювання (кількісні, приховані, фінансові). Класифікація засобів нетарифного регулювання (квоти, ліцензії, субсидії, добровільні обмеження експорту, демпінг тощо). Напрямки використання нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі. Некономічні методи регулювання (торгові договори, правові режими). Міжнародні організації, що регулюють міжнародну торгівлю: світова організація торгівлі (СОТ), конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Міжнародний торговий центр (ЮНКТАД/СОТ-МТЦ), Міжнародна торгова палата (МТП).

Види і форми міжнародної торгівлі товарами (сировинними товарами, напівфабрикатами, готовою промисловою продукцією). Форми міжнародної торгівлі за специфікою регулювання (звичайна, за режимом найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна), за специфікою взаємодії суб'єктів (традиційна, торгівля за кооперацією, компенсаційна). Методи міжнародної торгівлі: безпосередня торгівля, непряма торгівля. Зустрічна торгівля. Міжнародні тендери. Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції.

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Економічні та неекономічні причини міграції. Види міжнародної міграції. Класифікація міграції за основними ознаками: за просторовим характером (внутрішня, зовнішня); за напрямком руху (еміграція, імміграція, рееміграція); за законністю перетинання кордонів (легальна, нелегальна); за організаційною ознакою (добровільна, організована, примусова); за часом (остаточна, тимчасова, маятникова).

Світовий (міжнародний) ринок праці. Фактори пропозиції. Фактори попиту. Вартість робочої сили. Функції світового ринку праці. Якісний склад світового ринку праці. Кількісні показники світового ринку праці (абсолютні, економічні, результативні, структурні, динаміки, зіставлення) Міграційне сальдо. Напрямки міграційних потоків. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації і проблема «відпливу умів». Роль науково-технічного прогресу в розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Сучасні центри тяжіння робочої сили Економічні та неекономічні причини міграції. Види міжнародної міграції.

Дисципліна 4. Ціноутворення на світових товарних ринках

Ринок досконалої, монополістичної, олігополістичної конкуренції. Точка безбитковості і „точка втечі”. Цінова ескалація і цінові війни. Модель Штакельберга. Вплив монополізації галузевих і продуктових ринків на процес ціноутворення. Монополістична структура галузі. Типи монополістичної структури ринку та ціноутворення. Цінова та нецінова конкуренція. Цінова дискримінація та множинність цін. Вплив міжгалузевої конкуренції на рівень і масштаб цін внутрішнього ринку.

Особливості формування національної і інтернаціональної вартості. Фактори, що визначають взаємозв'язок цін внутрішнього та світового ринку. Методики визначення зовнішньоторговельних цін. Види цін та цінові показники. Контрактні, довідкові ціни, ціни пропозицій. Прейскуранти і цітники. Світові конкурентні ціни. Рівень цін і поправочні коефіцієнти. Тверді і плаваючі ціни світових товарних ринків. Методи розрахунків зовнішньоторговельних цін контрактів. Комерційні та технічні поправки до цін і їх розрахунки. Скидки та надбавки до цін.

Множинність цін, експортна ціна, імпортна ціни, світові ціни. Принципи ціноутворення на світових товарних ринках. Довідкові ціни, індекси цін. Оформлення конкурентного листа. Закономірності ціноутворення.

Міжнародні комерційні умови Інкотермс. Інкотермс 2020.

Оцінки конкурентоспроможності товару на зовнішньому ринку. Відносна та абсолютна конкурентоспроможність. Недоброчинна конкуренція і ціни. Вплив тарифних та нетарифних бар'єрів на процес формування цін. Співвідношення і динаміка внутрішніх, імпорتنних і експортних цін. Взаємозв'язок між середньою нормою прибутку і механізмом "порівняльних витрат". Методи визначення розмірів відхилення світових цін від внутрішніх. Імпорتنні обмеження і методи оцінки імпоротної вартості. Вплив факторів, що стимулюють експорт, на процес ціноутворення світового ринку. Динамічні ряди зовнішньоторговельних цін. Масштаби та розбіжності національних та світових цін.

Біржі: товарні, фондові, валютні, універсальні. Механізм і процедури біржової торгівлі. Біржові правила. Біржові позиції. Біржові угоди. Касова біржова угода. Біржова угода „з вимогою”. Біржова угода „з премією”. Хеджування біржових угод. Моделі розрахунку премії опціону. Форвардейшн і беквардейшн. Моделювання хеджувальних стратегій і розрахунок коефіцієнту хеджа. Дисконтований середній виграш для опціонів купівлі і продажу американського типу. Залежність премії опціонів продажу американського і європейського типів від волатильності і від ціни акції.

Дисципліна 5. Міжнародні фінанси

Сутність та елементи міжнародних фінансів. Поняття міжнародних фінансів як сукупність його основних складових елементів: світове фінансове середовище, міжнародні фінансові ринки, міжнародна банківська справа, фінанси міжнародних корпорацій, міжнародне портфельне інвестування.

Суб'єкти міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові організації.

Сутність і основні характеристики міжнародного фінансового ринку і його структурних складових. Міжнародні фінансові потоки: сутність, види, тенденції розвитку. Світові фінансові центри: загальна характеристика та умови формування. Офшорні зони. Особливості ведення міжнародного бізнесу в офшорних зонах. Проблеми боротьби з організованою злочинністю і відмиванням «брудних» грошей в офшорах. Особливості боротьби в Україні.

Сутність глобалізації. Вплив глобалізації на міжнародний фінансовий ринок. Поняття фінансової глобалізації, основні етапи, форми. Особливості сучасної фінансової глобалізації. Показники фінансової глобалізації. Вплив фінансової глобалізації на міжнародний бізнес. Вплив фінтеху на стан міжнародних фінансів. Технології блокчейн та криптовалюта: ризики та кібербезпека.

Світові фінансові кризи. Сутність світової фінансової кризи, основні риси та показники. Фактори розвитку фінансової кризи. Особливості та негативні наслідки сучасних світових фінансових криз. Вплив фінансових криз на міжнародний бізнес. Форми подолання фінансової кризи.

Поняття валютної системи. Світова валютна система, її еволюція. Формування європейської валютної системи. Валюта. Конвертованість валют. Ціна (курс) валюти. Види

валютних курсів. Вплив на валютний курс активного платіжного та пасивного платіжного балансу. Національна валютна система України. Валютна політика України.

Поняття валютного ринку. Передумови створення сучасних валютних ринків та їх особливості. Структура міжнародного валютного ринку. Учасники валютного ринку. Валютні операції, їх класифікація. Сучасні тенденції розвитку валютного ринку. Євровалютний ринок: сутність та основні характеристики.

Глобалізація та світовий борг. Зовнішній борг країни. Боргова криза країни. Дефолт і кризи світової заборгованості. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу. Управління зовнішнім боргом.

Форми та види міжнародного кредитування. Світовий кредитний ринок (СКР): сутність, структура. Тенденції розвитку СКР. Міжнародний кредит та його функції. Вартість кредиту. Динаміка змін відсоткових ставок центральних банків світу та їх вплив на кредитний ринок. Вплив монетарної політики найбільших Центробанків світу на стабільність міжнародної фінансової системи. Дефолт.

Поняття та структура міжнародного ринку цінних паперів. Основні напрямки розвитку міжнародного ринку цінних паперів. Сутність та види міжнародних облігацій. Міжнародний ринок акцій. Сутність та види акцій. Ринок міжнародних акцій. Іноземні акції на українському ринку. Загальна характеристика депозитарних розписок. Міжнародні та світові індекси акцій. Ринок похідних фінансових інструментів. Ф'ючерси. Опціони. Свопи. Синтетичні похідні цінні папери. сучасний стан ринку деривативів.

Поняття та структура міжнародної платіжної системи. Класифікація міжнародних платіжних систем. Світова міжбанківська система SWIFT. Транс'європейська міжбанківська система TARGET. Порівняльна характеристика міжнародних платіжних систем (Western Union, PayPal, China UnionPay, Apple Pay, UnionPay та інші). Фінансові послуги міжнародних платіжних систем: інтернет - банкінг, інтернет - трейдінг та інтернет- страхування. Платіжні системи в Україні: види та обсяги операцій. Оверсайт платіжних систем. ISO 20022.

Поняття міжнародної банківської діяльності. Американська та європейська модель банківництва. Учасники міжнародної банківської діяльності. Стан провідних банків на світовому ринку. Процес розвитку міжнародної банківської діяльності. Сучасні тренди розвитку глобального банківництва. Операції міжнародної банківської справи. Валютні операції банків. Організаційні структури міжнародного банку: офшорні філіали або шелл - філіали, Дочірні банки і Едж корпорації та їх функції. Звітність міжнародних банків і міжнародні нормативи достатності їх капіталу. Кореспондентські відносини банків.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Сутність та форми міжнародного бізнесу
2. Епохи розвитку МБ. Епоха глобалізації, її причини
3. Правове середовище МБ, його національні відмінності. Види правових систем
4. Регуляція внутрішнього ринку і міжнародних операцій. Закони проти МНК. Вирішення суперечок в міжнародному бізнесі
5. Технологічне середовище міжнародного бізнесу та міжнародні форми торгівлі технологіями.
6. Політичне середовище МБ і політичні ризики. Їх страхування.
7. Характеристики культури. Елементи культури
8. Методи класифікації культур. Контекстуальний підхід Хола. Принцип культурних груп
9. Міжнародний менеджмент і культурні відмінності. Культурні чинники Хофстеде
10. Завдання міжнародного стратегічного менеджменту. Матриця стратегічних альтернатив, їх прийнятність
11. Елементи міжнародної стратегії. Виключна компетенція. Сфера діяльності компанії. Використання ресурсів і синергія
12. Розкрийте роль дослідження середовища ведення бізнесу PEST для формування міжнародних стратегій
13. Розкрийте значення проведення SWOT-аналізу для формування стратегій міжнародного бізнесу
14. Розкрийте переваги аналізу ланцюжку створення цінності Портера для управління міжнародним бізнесом
15. Загальна схема управління діяльністю міжнародної компанії
16. Експорт товарів і послуг. Форми експорту. Фактори експорту, експортні посередники
17. Міжнародне ліцензування: основні питання, переваги і недоліки.
18. Міжнародний франчайзинг: основні питання, переваги і недоліки.
19. Спеціалізовані способи проникнення в міжнародному бізнесі
20. Прямі іноземні інвестиції як спосіб проникнення на міжнародний ринок
21. Оцінка витрат, доходів, ризиків при виборі способу проникнення на міжнародний ринок.
22. Переваги міжнародних стратегічних альянсів. Типи міжнародних стратегічних союзів.
23. Організація діяльності міжнародних стратегічних альянсів. Вибір партнерів і форми власності. Складнощі функціонування міжнародних стратегічних альянсів
24. Сутність міжнародної організаційної структури. Централізація і децентралізація. Координація в глобальній організаційній структурі
25. Міжнародне управління маркетингом і бізнес-стратегії
26. Міжнародний маркетинг-мікс: стандартизація або адаптація міжнародного маркетингу
27. Міжнародна продуктова політика: стандартизація або адаптація товарів
28. Міжнародна цінова політика, стандартна і дворівнева. Ринкове ціноутворення
29. Міжнародне просування товару. Реклама. Особисті продажі
30. Міжнародне стимулювання збуту та паблік рілейшнз
31. Міжнародна дистрибуція. Канали розподілу
32. Природа міжнародного операційного менеджменту. Стратегічний контекст та складнощі
33. Міжнародний виробничий менеджмент. Управління ланцюжком поставок. Вертикальна інтеграція.
34. Міжнародне рішення про розміщення. Міжнародна логістика та управління матеріалами

35. Характеристики міжнародних послуг. Роль держави в міжнародній торгівлі послугами. Міжнародний організаційний менеджмент послуг
36. Міжнародне управління ефективністю та якістю МНК.
37. У чому полягає сутність міжнародних економічних відносин? Схарактеризуйте їх основні ознаки.
38. Опишіть основні етапи та особливості розвитку міжнародних економічних відносин.
39. За якими принципами відбувається формування та розвиток міжнародних економічних відносин?
40. Чому міжнародний поділ праці є необхідною умовою створення світового господарства?
41. Схарактеризуйте особливості участі України у міжнародному поділі праці.
42. Назвіть характеристики основних теорій міжнародної торгівлі: меркантилізму та класичної школи.
43. Назвіть ключові характеристики альтернативних теорій міжнародної торгівлі.
44. Яку роль відіграє міжнародна торгівля в системі форм міжнародних економічних відносин?
45. Назвіть етапи розвитку міжнародної торгівлі та критерії їх виокремлення.
46. Які особливості торговельних процесів і методів їх регулювання притаманні сучасному етапу розвитку міжнародної торгівлі?
47. Які показники використовуються для глобальних оцінок розвитку міжнародної торгівлі?
48. За допомогою яких показників провадиться аналіз розвитку зовнішньої торгівлі країни?
49. Які показники розвитку міжнародної торгівлі використовуються для галузевого аналізу, аналізу розвитку світового ринку певного товару?
50. Назвіть показники, за допомогою яких можна оцінити рівень і динаміку розвитку зовнішньої торгівлі фірми?
51. Назвіть види державної політики у сфері зовнішньої торгівлі.
52. Назвіть тарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі.
53. Назвіть нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі.
54. Назвіть наслідки діяльності ТНК у світовому господарстві і проблеми її регулювання.
55. Назвіть позитивні й негативні соціально-економічні наслідки для країн-імпортерів і країн-експортерів робочої сили.
56. Що таке валютна політика і які її форми?
57. Від яких факторів залежить динаміка валютного курсу?
58. Дайте характеристику сучасної валютної системи та її основних елементів.
59. Які форми фінансових активів вам відомі?
60. Назвіть найважливіші форми регіональної економічної інтеграції
61. Як впливає участь країни в регіональних інтеграційних угодах на її економіку?
62. Множинність цін, експортна ціна, імпортерна ціна, світові ціни.
63. Ціноутворюючі фактори світового товарного ринку: загальноекономічні, економічні, специфічні, спеціальні, неекономічні.
64. Внутрішні та світові ціни промислово розвинених країн.
65. Особливості формування національної та інтернаціональної вартості.
66. Визначте сутність експортної та імпоротної ціни, особливості їх формування.
67. Вплив конкурентоспроможності на особливості формування та розрахунку зовнішніх торговельних цін.
68. Конкурентоспроможність та особливості розрахунків зовнішньоторговельних цін.
69. Індeksi внутрішніх цін, їх групи та сфери їх практичного застосування.
70. Індeksi експортних і імпортних цін офіційних статистичних органів промислово розвинутих країн.
71. Біржі: товарні, фондові, валютні, універсальні.
72. Механізм і процедури біржової торгівлі. Біржові правила. Біржові угоди.

73. Біржові котирування як ціни реальних контрактів та їх практичне застосування під час розрахунків.
74. Сутність та елементи міжнародних фінансів. Предмет та функції міжнародних фінансів.
75. Сутність та види міжнародних фінансових потоків. Стан та тенденції розвитку.
76. Світові фінансові центри: загальна характеристика та умови формування.
77. Сутність, види та функції офшорних зон. Особливості ведення міжнародного бізнесу в офшорних зонах. Проблеми боротьби з організованою злочинністю і відмиванням «брудних» грошей в офшорах. Особливості боротьби в Україні.
78. Поняття фінансової глобалізації, основні етапи, форми. Показники фінансової глобалізації. Вплив фінансової глобалізації на міжнародний бізнес
79. Сутність та види світових фінансових криз. Вплив фінансової кризи на міжнародний бізнес.
80. Вплив фінтеху на стан міжнародних фінансів.
81. Сутність та еволюція світової валютної системи.
82. Сутність та види валютного курсу. Вплив на валютний курс активного платіжного та пасивного платіжного балансу.
83. Національна валютна система України. Валютна політика України: сутність, види та сучасні особливості.
84. Глобалізація та світовий борг. Зовнішній борг країни. Управління зовнішнім боргом. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу.
85. Сутність та структура міжнародного валютного ринку. Сучасні тенденції розвитку валютного ринку.
86. Форми та види міжнародного кредитування. класифікація міжнародного кредиту. Світовий кредитний ринок (СКР): сутність, структура. Сучасні тренди розвитку.
87. Динаміка змін відсоткових ставок центральних банків світу. Вплив монетарної політики найбільших Центробанків світу на стабільність міжнародної фінансової системи.
88. Сутність та структура міжнародного ринку цінних паперів. Сучасні тренди розвитку.
89. Міжнародні ринки облігацій. Сутність та види міжнародних облігацій. Сучасні тренди розвитку.
90. Міжнародний ринок акцій. Сутність та види акцій. Сучасні тренди розвитку. Світові індекси акцій: сутність та динаміка. Сучасні тренди розвитку.
91. Ринок похідних фінансових інструментів. Сучасні тренди розвитку.
92. Поняття та структура міжнародної платіжної системи. Порівняльна характеристика міжнародних платіжних систем. Платіжні системи в Україні: види та обсяги операцій. Оверсайт платіжних систем. Стандарти ISO 20022.
93. Поняття міжнародної банківської діяльності. Сучасні проблеми та тренди розвитку глобального банківництва.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

До дисциплін «Міжнародний бізнес», «Управління міжнародним бізнесом»

1. Актуальні проблеми міжнародного бізнесу : кол. монографія/ С. І. Архієреєв, В.О. Бабенко, Є. М. Воробйов та ін. ; за наук. ред. С. І. Архієреєва, В. І. Сідорова. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019. – 264 с.
2. Алієва-Барановська В.М., Дахно І.І. Глобальний бізнес. Навчальний посібник. - К., Центр учбової літератури, 2017 - 558с.
3. Гіл, Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: Пер. з англ.- К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2011. – 856с.
4. Гриффин Р., Пастей М. Международный бизнес. / Пер. с англ. – Х.: Питер, 2006. – 1088 с.
5. Дэниэлс Дж.Д., Радеба Ли Х. Международный бизнес: Внешняя среда и деловые операции: Пер. с англ. – 6-е изд. – М.: Дело Лтд,1994. – 784с.
6. Міжнародний бізнес та стратегічні зміни / навчальний посібник // Під загальною ред. В.В. Рокочої. – Київ: ВНЗ «Університет «КРОК», 2019. – 215 с.
7. Міжнародний бізнес: методичні рекомендації до самостійної роботи/ уклад.: О. О. Розинка, Л. В. Морозова. – К.: НАУ, 2018 – 28 с.
8. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. – К. : НУБіП України, 2016. – 236 с.
9. Міжнародний бізнес : підручник. 2 видання.-К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 623 с.
10. Міжнародний бізнес : підручник./ за ред. проф. В. А. Вергуна. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
11. Міжнародний менеджмент: Навч. посібник / Під ред. О.Б.Чернеги. – К., 2006.
12. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності. Монографія/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін та ін./ К.: Знання України, 2004.
13. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України. Підручник. К. 2003.
14. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент. Навчально-методичний посібник. К.2014.
15. Пивоваров С., Тарасевич Л., Максимцев И. Международный менеджмент: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2013. – 720 с.
16. Сазонець О. Управління міжнародним бізнесом :навчальний посібник.Рівне.2019 335с.
17. Управління міжнародним бізнесом: конспект лекцій для студентів економічного спрямування, аспірантів, викладачів./Н.Г. Ушакова, К.Ю.Величко, О.І.Печенка. – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 126с
18. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія: Підручник. – К.: Либідь, 2016. -408 с.
19. Юхименко П. І., Гацька Л. П., Півторак М. В. та ін. Міжнародний менеджмент. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
20. Grosse R., Behrman J. Theory in international business URL: https://unctad.org/system/files/official-document/iteitv1n1a6_en.pdf (accessed 20.02.2022)
21. Fatehi K., Choi J. International Business Management Succeeding in a Culturally Diverse World URL:<https://www.semanticscholar.org/paper/International-Business-Management-Fatehi-Choi/1855bb68e438cabd86b436fee4c800cb466f10e4> (accessed 18.02.2022)

До дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

1. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с.
2. Світова економіка : підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 349 с.
3. Амеліна, І., Попова, Т., Владимиров С. Міжнародні економічні відносини: навч. Посібник. Київ: ЦУЛ, 2021. 256 с.

4. Зинчук Т., Горбачева І., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 512 с.
5. Schenk, C.R. International Economic Relations since 1945 (2nd ed.). 2021. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351183581>
6. Murthy, G. International Economic Relations. RareBiblio (Erith, United Kingdom, 2020. 310 p.
7. Jha, P. (2020). World Scientific Lecture Notes in Economics and Policy. WSPC. 160 p.

До дисципліни «Ціноутворення на світових товарних ринках»

8. Господарський кодекс України.// www.rada.gov.ua
9. Податковий кодекс України.// www.rada.gov.ua
10. Митний кодекс України // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
11. Про ціни та ціноутворення / Закон України Редакція від 24.06.2015 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
12. Про зовнішньоекономічну діяльність // Закон України, Редакція від 03.01.2017 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
13. Експортна стратегія України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017 – 2021 // <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e6ab10fa-0ad9-4fe4-b8be-32f570693b64&title=EksportnaStrategiiaUkraini-DorozhniaKartaStrategichnogoRozvitkuTorgivli2017-2021>.
14. Про ринок електричної енергії// Закон України/ Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 27-28, ст.312 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2019-19>
15. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 10, ст.56 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/72-19>
16. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони / зі змінами від 01.09.2017, підстава [v1713321-17// http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011)
17. Порядок визначення середньозваженого значення показника рентабельності для зіставної юридичної особи для цілей трансфертного ціноутворення / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 191 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/191-2017-п>
18. Агапова А.В. Конспект лекцій по дисципліне «Ценообразование во внешней торговле». Учебное пособие. – СПб: Университет ИТМО, 2015. – 95 с
19. Босак А.О. Зовнішньоекономічні операції і контракти: [навч. посіб.] / А.О. Босак. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
20. Васюк Є.А. Трансфертне ціноутворення як інструмент трансфертної політики ТНК // Причорноморські економічні студії. – 2017. Вип. 24. С.25-29
21. Клинов В.Г. Мировые товарные рынки и цены : учебник /- В.Г. Клинов, Л.С. Ревенко, Т.И. Ружинская ; под ред. Л.С. Ревенко ; МГИМО (У) МИД России, каф. междунар. экон. отношений и внешних экон. связей. - М. : МГИМО-Университет, 2012 - 498 с
22. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 480 с.
23. Окландер М. А., Чукурна О. П. Маркетингова цінова політика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.
24. Ушакова Н.Г. Міжнародне ціноутворення: [навч. посіб.] / Н.Г. Ушакова, Н.Л. Савицька. – К.: Професіонал, 2004. – 218 с.
25. Ціноутворення [Текст] : навч. посіб. / А. О. Аветисова, О.О. Бакунов, Н.С. Палій, А.А. Фендрікова; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донецький нац. ун-т

- економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф.економіки і упр. інновац. діяльністю. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. - 193с.
26. Шевчук Д.А. Ценообразование : учеб. пособие / Д. А. Шевчук.– М. : ГроссМедиа : РОСБУХ, –2008. – 240 с

До дисципліни «Міжнародні фінанси»

1. Міжнародні стандарти банківської справи: навчальний посібник/ Шелудько С. А. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 260 с.
2. Фінанси зарубіжних країн: навчальний посібник: 2 вид., доповн. / Карлін М.І. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 364 с.
3. Azarenkova G., Shkodina I. The influence of financial technologies on the global financial system stability. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 15, Issue 4, 2018, P. 229-238.
4. Бойцун Н. Є. В. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Днепр: АРТ-ПРЕС, 2018. 326с.
5. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2016. 494с.
6. Krugman Paul R. *International Finance: Theory and Policy*, 11th Edition. The Graduate Center, City University of New York, Princeton University, University of California, Berkeley. 2018. 472 с.
7. Rickards James. *The Death of Money : The Coming Collapse of the International Monetary System*. Publisher Penguin Books Ltd. 2018. 384 pages
8. Eichengreen Barry. *Globalizing Capital : A History of the International Monetary System - Third Edition*. Publisher Princeton University Press. 2019. 320 pages.
9. Cardullo M. W., Liu Manhong Mannie. *An Alternative Analytic Model for the Global Financial System*. Publisher World Scientific Publishing Co Pte Ltd. 2022. 400 pages
10. Посткризовий розвиток фондового ринку: світові тенденції і національні особливості: монографія / авт.кол. Г.М.Азаренкова, І.В.Шкодін та ін. Київ. УБС НБУ. 2013. 278 с.
11. Шкодін І.В. Розвиток світового фондового ринку в умовах фінансової нестабільності. *Вісник КНТЕУ*. 2013. №3. С.56- 64.
12. Шкодін І.В. Вплив політики кількісного пом'якшення на розвиток світового фондового ринку в умовах глобальної невизначеності. *Економічний часопис-XXI*. 2015. № 3-4. С. 65-69.
13. Shkodina I. Monetary policy as a factor of global financial market volatility increasing. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2017. №1 (22). P.5 – 17.
14. Shkodina I., Derid I., Zelenko O. Digital transformation of global banking: challenges and prospects. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Vol 3, No 30 (2019). P. 45-51.
15. Шкодін І. В. Перколяція світового фондового ринку в умовах глобальної невизначеності . *Бізнес Інформ*. 2015. №5. С. 221–225.
16. Шкодін І.В. Інституційні проблеми функціонування фондового ринку України. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. №1(19). С.52 – 57
17. Шкодін І. В. Самоорганізація фондового ринку в умовах глобальної невизначеності: монографія. Київ. УБС НБУ. 2013. 406 с.
18. Шкодін І.В. Розвиток фондового ринку в умовах фінансової сингулярності. *Актуальні проблеми еконміоки*. 2015. №12.
19. Shkodina I., Melnychenko O., Babenko M. Quantitative easing policy and its impact on the global economy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. V. 2, N. 33. P. 513-521.

20. Тернер Едеір. Між боргом і дияволом. Гроші, кредит та реформування глобальних фінансів. Видавництво Апріорі. 2020. 416 с.
21. World Federation of Exchanges. URL: <https://www.world-exchanges.org/>
22. Міжнародна фінансова корпорація. URL: <http://www.ifc.org>
23. Міжнародний валютний фонд. URL: <http://www.imf.org>
24. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
25. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
26. Світовий банк. URL: <http://www.worldbank.org>